

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 28/2016-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. januára 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Jarmilou Zahradníkovou, Advokátska kancelária, Pluhová 78, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na ochranu rodinného života podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 CoP 510/2015-692 z 30. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na ochranu rodinného života podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 CoP 510/2015-692 z 30. septembra 2015, ktorou žiada vydať tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľky, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základné právo na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy SR a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 11CoP/510/2015-692 zo dňa 30. 09. 2015, a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 11CoP/510/2015-692 zo dňa 30. 09. 2015, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 €... na účet jej právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a z jej príloh, Okresný súd Pezinok (ďalej len „okresný súd“) vo veci starostlivosti o mal. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a mal. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloleté deti“),

ktoré sa narodili z manželstva sťažovateľky a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „otec“), uznesením č. k. 12 P 78/2015-115 z 31. marca 2015 na návrh otca dočasne zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti otca, uložil sťažovateľke platiť výživné na mal. [REDAKOVANÉ] vo výške 120 € mesačne a na mal. [REDAKOVANÉ] vo výške 100 € mesačne, sťažovateľke dočasne zakázal vycestovať s maloletými deťmi mimo územia Slovenskej republiky a uložil jej odovzdať maloleté deti do starostlivosti otca. V prevyšujúcej časti (vo vzťahu k výške výživného) návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Ako vyplýva z odôvodnenia tohto rozhodnutia, pred okresným súdom sa vedie i konanie o rozvod manželstva rodičov maloletých detí (sp. zn. 12 P 68/2015). Otec svoj návrh na nariadenie predbežného opatrenia doručený okresnému súdu 18. marca 2015 odôvodnil tým, že sťažovateľka začala v polovici roku 2014 pôsobiť v spoločenstve Zlatý vek, ktoré otec považuje za sektu, do učenia ktorej zasväcuje aj maloleté deti; vo februári 2015 nadviazala mimomanželskú známosť s mužom, ktorý je občanom USA a plánujú vycestovať na Hawaii a zostať tam žiť; tohto muža prezentuje maloletým deťom ako ich otca a biologickému otcovi bráni v styku s nimi. Otec doplnil návrh na vydanie predbežného opatrenia podaním doručeným okresnému súdu 27. marca 2015, v ktorom uviedol, že sťažovateľka bez jeho súhlasu spoločne s milencom vyviezla maloleté deti do Českej republiky, čo otec oznámil polícii, maloleté deti sa nachádzajú v obci [REDAKOVANÉ] u sťažovateľkinho otca, kam otec za nimi vycestoval, rodina sťažovateľky mu však s nimi neumožnila kontakt a Polícia Českej republiky odmietla zasiahnuť. Pretože sťažovateľka sťahuje do Čiech hnutelné veci, vybrala úspory z bankových účtov a hľadá opatrovateľku pre maloleté deti v USA, otec je presvedčený, že sťažovateľka pripravuje odchod s maloletými deťmi do USA. Otec pripojil k návrhu zápisnicu o trestnom oznámení z 24. marca 2015, úradný záznam o podaní vysvetlenia z Obvodného oddelenia Polície Českej republiky [REDAKOVANÉ], emailovú komunikáciu sťažovateľky a [REDAKOVANÉ], inzerát z 26. januára 2015. Okresný súd lustráciou zistil, že sťažovateľka návrhom z 20. marca 2015 požiadala v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 12 P 83/2015 o udelenie súhlasu vycestovať s maloletými deťmi do Českej republiky a USA, vo veci však dosiaľ nebolo rozhodnuté.

Okresný súd v uznesení č. k. 12 P 78/2015-115 z 31. marca 2015 uviedol:

„Súd po preskúmaní spisového materiálu a po zvážení vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že je v záujme maloletých detí aby boli pomery účastníkov dočasne upravené. ...

O bežných záležitostiach dieťaťa môže rozhodovať každý z rodičov samostatne, o podstatných záležitostiach musia rozhodovať rodičia spoločne, resp. vyžaduje sa súhlas oboch rodičov. Medzi podstatné záležitosti v živote dieťaťa sa považuje aj jeho presťahovanie do iného štátu. Ak chce rodič svoje dieťa presťahovať do iného štátu, na to, aby konal oprávnene, potrebuje súhlas druhého rodiča. Keď rodič nemá súhlas druhého rodiča, ani súhlas súdu toho štátu, v ktorom malo dieťa pred premiestnením obvyklý pobyt je premiestnenie, alebo zadržiavanie dieťaťa neoprávnené.

Nakoľko inštitút predbežného opatrenia predpokladá naliehavosť úpravy pomerov medzi účastníkmi alebo zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, súd o veci nerozhoduje na základe výsluchu procesných strán a vykonania dôkazov o skutočnostiach týkajúcich sa existencie dôvodov obsiahnutých v návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ale vychádza len zo skutočností uvádzaných navrhovateľom v návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Z podaného v návrhu vyplýva, že matka s maloletými deťmi odišla do Českej republiky bez súhlasu otca a tiež bez súhlasu súdu, nakoľko v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 12P/83/2015 nebolo o návrhu matky na udelenie súhlasu vycestovať s maloletými deťmi do zahraničia doposiaľ rozhodnuté, teda zadržiavanie maloletých detí v Českej republike, aj keď len dočasné, je neoprávnené. Vzhľadom na skutkové a právne dôvody návrhu, súd návrhom otca v časti dočasného zverenia maloletých detí, zákazu vycestovať s maloletými deťmi mimo územia Slovenskej republiky a povinnosti odovzdať maloleté deti do starostlivosti otca vyhovel. ...

Podrobné dokazovanie ohľadom majetkových, finančných a zárobkových možností a schopností rodičov a skutočných potrieb maloletých a toho, ktorý z rodičov má lepšie predpoklady pre výchovu a starostlivosť o maloletých bude predmetom dokazovania v konaní o úpravu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu manželstva.“

O odvolaní sťažovateľky proti tomuto rozhodnutiu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 11 CoP 272/2015-266 z 1. júna 2015 tak, že uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil. Ako vyplýva z odôvodnenia tohto rozhodnutia, otec osvedčil ním tvrdené skutočnosti, na rozdiel od tvrdení matky uvedených v jej odvolaní. Odvolací súd nepovažoval za podstatné to, že matka vycestovala do Českej republiky iba krátkodobo. V čase rozhodovania odvolacieho súdu sa mal. ■■■■ nachádzal už u otca, mal. ■■■■ u sťažovateľky, pričom „každý z rodičov v obave pred druhým rodičom sa snaží skrývať dieťa, ktoré má u seba. Deti sa tak stali rukojemníkmi vlastných rodičov, navyiac u detí došlo nie len k oddeleniu od jedného rodiča, ale aj k pretrhnutiu súrodeneckých väzieb, čo je absolútne neprípustné, nezodpovedné a neakceptovateľné.“

Uznesenie okresného súdu č. k. 12 P 78/2015-115 z 31. marca 2015 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 11 CoP 272/2015-266 z 1. júna 2015 nadobudlo právoplatnosť 8. júna 2015.

Otec maloletých detí doručil 24. júna 2015 okresnému súdu návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým žiadal upraviť styk maloletých detí so sťažovateľkou, a to tak, aby prebiehal iba v jeho prítomnosti. V návrhu uviedol, že do starostlivosti mu bola sťažovateľkou odovzdaná medzičasom (4. júna 2015) i mal. ■■■■. Návrh odôvodnil tým, že sťažovateľka si neustále vynucuje styk s maloletými deťmi, nerešpektuje ich denný režim; otec považuje za nevyhnutné byť pri styku prítomný, aby sťažovateľka nepodsúvala maloletým deťom učenie sekty. Styk navrhol upraviť v rozsahu každý pondelok a piatok v čase od 17.30 h do 19.30 h v mieste bydliska otca a v jeho prítomnosti.

Sťažovateľka návrhom z 30. júna 2015 požiadala okresný súd, aby zrušil predbežné opatrenie nariadené uznesením č. k. 12 P 78/2015-115 z 31. marca 2015, s odôvodnením, že predbežné opatrenie nezabezpečuje najlepší záujem detí najmä preto, že odňalo deti matke, ktorá im zabezpečovala primárnu starostlivosť a na ktorú boli naviazané. Poukázala i na to, že deti nikdy nechcela s územia Slovenskej republiky uniesť, do USA hodlala vycestovať iba krátkodobo na dovolenku, nie je členkou žiadnej sekty, údajným členstvom v sekte neohrozuje maloleté deti a pokiaľ okresný súd napriek tomu nariadil predbežné opatrenie

uznesením č. k. 12 P 78/2015-115 z 31. marca 2015, jeho rozhodnutie nemá oporu v dôkazoch, resp. okresný súd predložené dôkazy nesprávne vyhodnotil. Zároveň sťažovateľka požiadala o nariadenie predbežného opatrenia, ktorým okresný súd dočasne maloleté deti zverí do jej osobnej starostlivosti, otca zaviazá platiť výživné na mal. ■■■■■ vo výške 120 € mesačne a na mal. ■■■■■ 100 € mesačne, otcovi uloží odovzdať deti sťažovateľke a upraviť styk otca s deťmi. Pre prípad, že predbežné opatrenie nariadené uznesením č. k. 12 P 78/2015-115 z 31. marca 2015 nebude zrušené, navrhla sťažovateľka upraviť jej styk s deťmi širšie, bez prítomnosti otca a bez obmedzenia miesta, kde má styk prebiehať.

O týchto návrhoch sťažovateľky a otca maloletých detí rozhodol okresný súd uznesením č. k. 12 P 78/2015-490 zo 16. júla 2015 tak, že návrh sťažovateľky na zrušenie predbežného opatrenia zamietol, upravil styk sťažovateľky s deťmi bez prítomnosti otca v každom párnom kalendárnom týždni v pondelok, stredu a piatok vždy od 16.30 h do 19.00 h a v každom nepárnom týždni v utorok, štvrtok od 16.30 h do 19.00 h a v sobotu v čase od 10.00 h do 19.00 h s tým, že sťažovateľka prevezme a odovzdá maloleté deti v mieste bydliska otca. Vo zvyšku návrhy otca i sťažovateľky okresný súd zamietol. Zamietnutie návrhu sťažovateľky na zrušenie skoršieho predbežného opatrenia okresný súd odôvodnil tým, že s dôvodmi na jeho zrušenie uvádzanými sťažovateľkou sa už vysporiadal odvolací súd v uznesení č. k. 11 CoP 272/2015-266 z 1. júna 2015, ktoré je právoplatné. Úpravu styku okresný súd nariadil v situácii, keď rodičia maloletých detí nedokážu medzi sebou komunikovať, vzťahy medzi nimi sú napäté, nedokážu sa na rozsahu styku dohodnúť, pričom je v záujme detí, aby sa so sťažovateľkou stretávali. Prihliadol i na návrh kolízneho opatrovníka. Pokiaľ rozhodol o úprave styku bez prítomnosti otca, toto rozhodnutie odôvodnil tým, že prítomnosť otca by v súčasnej konfliktnej situácii medzi rodičmi neprosperovala rodičom a čas styku by nebol plnohodnotne využitý v prospech detí.

O odvolaniach sťažovateľky i otca maloletých detí proti uzneseniu č. k. 12 P 78/2015-490 zo 16. júla 2015 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 11 CoP 510/2015-692 z 30. septembra 2015 tak, že uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.

Uznesenie okresného súdu č. k. 12 P 78/2015-490 zo 16. júla 2015 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 11 CoP 510/2015-692 z 30. septembra 2015 nadobudlo právoplatnosť 8. októbra 2015.

Sťažovateľka sťažnosť na porušenie jej základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 11 CoP 510/2015-692 z 30. septembra 2015 odôvodnila tým, že krajský súd jej odoprel prístup k súdu a rozhodol na základe výkladovej svojvôle. Krajský súd nesprávne aplikoval § 77 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľky na zrušenie predbežného opatrenia aplikoval ustanovenia upravujúce postup pri vydávaní predbežného opatrenia, neprihliadol na obsah vyjadrení sťažovateľky, rozhodol vychádzajúc výlučne z podaní otca maloletých detí, čím došlo k porušeniu rovnosti účastníkov v konaní, a krajský súd navyše porušil i právo sťažovateľky na verejné prerokovanie veci, pretože na prerokovanie odvolania sťažovateľky nenariadil pojednávanie, hoci bol povinný tak urobiť. Krajský súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil napriek tomu, že vo veci nebolo vykonané riadne dokazovanie, výsluch účastníkov ani nariadené pojednávanie. Sťažovateľke nebol doručený na vyjadrenie návrh otca maloletých detí na nariadenie predbežného opatrenia ani vyjadrenia kolízneho opatrovníka, v dôsledku čoho sa o ich obsahu dozvedela až z rozhodnutia okresného súdu. Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu považuje sťažovateľka za nedostatočné, nepresvedčivé, protirečivé a nie je z neho zrejmé, z akých dôvodov práve súdom určený rozsah styku sťažovateľky s maloletými deťmi je v ich záujme.

Sťažnosť na porušenie jej základného práva na ochranu rodinného života podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 11 CoP 510/2015-692 z 30. septembra 2015 sťažovateľka odôvodnila tým, že hoci do vydania predbežného opatrenia bola s maloletými deťmi denne a zabezpečovala im starostlivosť, po jeho vydaní bola jej možnosť styku s maloletými deťmi podstatne obmedzená, a to iba na niekoľko hodín týždenne, čo je v rozpore so záujmami detí. Súčasný stav, keď otec maloletých detí umožňuje sťažovateľke

kontakt s nimi iba počas predbežným opatrením vymedzeného času, môže viesť k výraznému narušeniu väzieb matka – dieťa.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia týchto práv uznesením krajského súdu č. k. 11 CoP 510/2015-692 z 30. septembra 2015 v podstate s odôvodnením, že toto rozhodnutie, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľky na zrušenie skoršieho predbežného opatrenia a ktorým bol upravený styk sťažovateľky s maloletými deťmi, je svojvoľné, nedostatočne odôvodnené, založené na nesprávnom právnom posúdení veci a skutkových záveroch, ktoré nezodpovedajú obsahu spisu, pretože podľa presvedčenia sťažovateľky boli splnené podmienky na zrušenie, resp. zmenu skoršieho predbežného opatrenia, a aj v prípade, ak by to tak nebolo, styk sťažovateľky s maloletými deťmi mal byť upravený podstatne širšie, pretože iba taká úprava styku je v záujme maloletých detí.

Krajský súd uznesenie č. k. 11 CoP 510/2015-692 z 30. septembra 2015 odôvodnil takto:

„Súd prvého stupňa vec správne právne posúdil a vyvodil z nej aj správny právny záver. Podľa § 77 ods. 2 predbežné opatrenie súd zruší ak pominú dôvody pre ktoré bolo nariadené. Z obsahu spisu vyplýva, že rozhodnutím súdu prvého stupňa č. k. 12P/78/2015-115 zo dňa 31.3.2015 bolo nariadené predbežné opatrenie, ktorým boli dočasne maloleté deti [REDAKOVANÉ] zverené do osobnej starostlivosti otca. Matke detí bola uložená povinnosť platiť na výživu detí na maloletého [REDAKOVANÉ] vo výške 120,- eur mesačne a na maloletú [REDAKOVANÉ] vo výške 100,- eur mesačne. Matke maloletých detí bol uložený zákaz vycestovať s maloletými deťmi mimo územia SR. Matke bola uložená povinnosť odovzdať maloleté deti do starostlivosti otca, vo zvyšku bol návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý a bolo určené, že predbežné opatrenie bude trvať do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva. Uznesenie súdu prvého stupňa bolo na odvolanie matky potvrdené rozhodnutím Krajského súdu č. k. 11 CoP/272/2015-266 zo dňa 1. 6. 2015 rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 8. 6. 2015. Návrh na zrušenie predbežného opatrenia bol podaný matkou 1. 7. 2015. V zmysle vyššie cit. ust. zákona odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa má za to, že neboli dané podmienky na zrušenie predbežného opatrenia, keďže za obdobie od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa a podania návrhu matkou na zrušenie predbežného opatrenia neuplynula doba ani 1 mesiac a nebolo zistené, že by zanikli podmienky pre zrušenie predbežného opatrenia. Odvolací súd tu poznamenáva, že predmetom odvolania matky maloletej v časti zrušenia predbežného opatrenia je hodnotenie rozhodnutia súdu prvého stupňa a hodnotenie rozhodnutia odvolacieho súdu, čo nemôže byť dôvodom na zrušenie predbežného opatrenia. Dôvod zrušenia predbežného opatrenia spočíva v zmene pomerov, ku ktorej došlo od nariadenia predbežného opatrenia. Rovnako sa postupuje aj vtedy, ak sa dodatočne zistí, že na nariadenie predbežného opatrenia neboli dôvody. Dôvodnosť takéhoto postupu je daná tým, že súd pri nariadení predbežného opatrenia nemá povinnosť vykonať dokazovanie na všetky skutočnosti uvádzané v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, dokonca si nemusí ani zadovážiť vyjadrenie účastníkov konania.

Odvolací súd konštatuje, že ani takéto podmienky pre zrušenie predbežného opatrenia za obdobie od 8. 6. 2015 do 1.7.2015 neboli dané. Cieľom predbežného opatrenia je dočasná úprava pomerov účastníkov s cieľom zabezpečiť ničím nerušené konanie vo veci samej. Tu je potrebné súhlasiť vyjadrením kolízneho opatrovníka, ktorý uvádza, že tvrdenia oboch rodičov sú natoľko rozporné, že objektívne stanovisko k nim bude možné zaujať iba po vykonaní náležitého dokazovania v rámci samotného konania. Za tohto stavu je potom potrebná stabilizácia rodinného prostredia maloletých detí, ktorá je v záujme maloletých detí.

Neobstojí ani námietka matky, že jej bola odňatá možnosť konať, keď všetky dôkazy budú posúdené v konaní vo veci samej.

Pretože nebolo zistené, že pominuli dôvody pre nariadenie predbežného opatrenia ani skutočnosť, že nebol dôvod na nariadenie predbežného opatrenia, navrhovaného matkou súd prvého stupňa vo veci správne rozhodol, keď návrh na zrušenie predbežného opatrenia zamietol.

Z uvedených dôvodov potom správne súd prvého stupňa zamietol aj návrh matky na nariadenie nového predbežného opatrenia, keďže vzhľadom na predchádzajúce rozhodnutie nebola daná potreba dočasnej úpravy pomerov maloletých detí v matkou navrhovanom smere.

Odvolací súd v posudzovanej veci zdôrazňuje, že cieľom predbežného opatrenia je dočasná úprava pomerov maloletých detí. Predbežné opatrenie neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej. V konaní o nariadení predbežného opatrenia sa spravidla dokazovanie nevykonáva a pred jeho nariadením nie je potrebné zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia a pri zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Súd prvého stupňa z obsahu spisu a početných vyjadrení účastníkov mal dostatočne preukázaný skutkový stav a skutočnosť, že pre nariadenie predbežného opatrenia navrhovaného matkou neboli splnené podmienky. Správne upravil rozsah styku matky s maloletými deťmi do rozhodnutia vo veci samej, kedy všetky vyjadrenia účastníkov a navrhnuté dôkazy súd posúdi a vykoná potrebné dokazovanie. Preto je potrebné, aby boli stabilizované pomery maloletých detí a zabezpečený kontakt matky s deťmi.

Odvolací súd nevyhovel odvolaniu otca, ktorý nenamietal rozsah upraveného styku, avšak žiadal, aby sa styk realizoval za jeho prítomnosti. Odvolací súd odvolaniu otca nevyhovel, pretože na toto nezistil dôvody. Odvolací súd poukazuje na doposiaľ vydané rozhodnutia, kde maloleté deti boli zverené do jeho osobnej starostlivosti, matke bol uložený zákaz vycestovať s maloletými deťmi. Obmedzenie kontaktu rodičov s dieťaťom prítomnosťou druhého rodiča je výnimočné riešenie a je to zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane dieťaťa. V zásade nemožno obmedzenie styku - prítomnosť druhého rodiča vysloviť v prípade, ak uvádzané dôvody vyplývajú zo vzťahu medzi rodičmi a nie zo vzťahu medzi rodičom a dieťaťom. Akékoľvek výhrady jedného rodiča voči druhému rodičovi, ktoré sa týkajú jeho postoja ako partnera nemôžu byť dôvodom na zásah do styku s dieťaťom. Obmedzenie stretávania prítomnosťou druhého rodiča nie je vhodné. Rodičia sú pri výkone svojich práv a povinností zásadne rovnoprávni a takéto rozhodnutie je voči oprávnenému rodičovi diskriminujúce. Pokiaľ má povinný rodič dostatok vlastného priestoru na to, aby na dieťa samostatne výchovne pôsobil, má oprávnený rodič minimálne rovnaké právo, okrem toho ak by existovali okolnosti, ktoré by odôvodňovali jeho kontrolu. Aj len priemerne empatické dieťa sa za prítomnosti dvoch nepriateľských rodičov nemôže cítiť dobre a jeho nechť ublížiť čo i len jednému z rodičov, kladie na jeho psychiku ďalšie neúmerne požiadavky. Stretnutia za takýchto podmienok nemôžu byť v danom prípade deťom na prospech. Ak je súd presvedčený o tom, že oprávnený rodič je schopný sa o svoje dieťa riadne postarať po celú dobu stretávania a má na to vytvorené všetky podmienky, potom niet žiadneho zákonného dôvodu na to, aby bol tento styk akokoľvek obmedzovaný.

Správne rozhodol súd prvého stupňa ak dočasne upravil styk matky s maloletými deťmi bez prítomnosti otca.

Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 O. s. p., pretože je správne.

Záverom odvolací súd apeluje na matku maloletých detí, aby sa snažila realizovať styk s maloletými deťmi tak, aby bol tento v pohode a v záujme maloletých detí je žiaduce, aby matka k deťom nevodila osoby (svojho partnera), ktoré pôsobia pri styku rušivo a maloleté deti zneisťujú.“

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Pokiaľ sťažovateľka vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu zdôrazňuje nedostatočnosť jeho odôvodnenia, je potrebné aj v tomto prípade pri posudzovaní ústavnej opodstatnenosti tejto argumentácie vychádzať z tohto stabilne zaujímaného právneho názoru ústavného súdu.

V prípade rozhodnutia krajského súdu vo veci sťažovateľky sa krajský súd stotožnil s právnym posúdením veci okresným súdom. Ako vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia, vzhľadom na to, že v období od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia č. k. 12 P 78/2015-115 z 31. marca 2015, t. j. od 8. júna 2015, nedošlo k zmene pomerov odôvodňujúcej zrušenie predbežného opatrenia a potreba dočasnej úpravy pomerov maloletých detí bola daná v čase vydania uznesenia č. k. 12 P 78/2015-115 z 31. marca 2015 a pretrváva i naďalej, nepovažoval podmienky na zrušenie predbežného opatrenia za splnené. Krajský súd vysvetlil aj to, z akých dôvodov považoval predbežnú úpravu styku maloletých detí so sťažovateľkou za potrebnú v ich záujme, ako aj to, z akých dôvodov nevyhovelo návrhu a ani odvolaniu otca maloletých detí, ktorý žiadal upraviť styk iba vo svojej prítomnosti. Krajský súd, pokiaľ ide o odvolacie tvrdenia sťažovateľky o nedostatočnom zistení skutkového stavu, poukázal na to, že predmetom jeho rozhodovania boli odvolania smerujúce proti predbežnému opatreniu, ktoré neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej, ktoré bude vydané po vykonaní riadneho dokazovania.

Ďalej sa ústavný súd zaoberal námietkou sťažovateľky, podľa ktorej krajský súd svojím postupom a rozhodnutím odoprel sťažovateľke prístup k súdu, rozhodol na základe výkladovej svojvôle a v konečnom dôsledku i v rozpore so záujmami maloletých detí.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Sťažovateľka namieta predovšetkým porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až čl. 46 ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. V prípade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je týmto zákonom zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Podľa ustanovenia § 102 ods. 1 OSP ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz. Predpoklady na nariadenie predbežného opatrenia, jeho dôsledky a spôsob zániku upravujú ustanovenia § 74 až § 77 OSP.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal určením miesta a postavenia predbežného opatrenia, ako aj existenciou účinných právnych prostriedkov nápravy v prípade, ak sa ten, koho sa rozhodnutie o predbežnom opatrení dotýka, domnieva (tvrdí), že došlo k porušeniu niektorého z jeho základných práv alebo slobôd.

Predbežné opatrenie je jedným zo zabezpečovacích inštitútov civilného procesu, ktorého zabezpečovacia funkcia má za cieľ dočasnou úpravou eliminovať nepriaznivé následky, ktoré by mohli pred začatím konania alebo v jeho priebehu nastať. Dočasnosť tohto opatrenia ako jeho základný znak znamená, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi subjektmi. Nariadením predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne upravuje určitý okruh vzťahov.

V kontexte argumentácie sťažovateľky je potrebné osobitne akcentovať, že posúdenie podmienok na vydanie (zrušenie) predbežného opatrenia je predovšetkým vecou

všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Preto samotný ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa spravidla nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o predbežných opatreniach, keďže nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, a okrem toho ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje problematiku predbežných opatrení zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

V konaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia musia však byť taktiež rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť najmä náležite odôvodnené.

Ústavný súd poukazuje ďalej na to, že rozhodnutie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia nevylučuje, že o právach a povinnostiach účastníkov konania o predbežnom opatrení bude vo veci samej rozhodnuté inak, než v konaní o predbežnom opatrení. Pretože ide o dočasnú úpravu pomerov účastníkov konania, je dôležité, aby bola poskytnutá ochrana tomu, kto sa vydania predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje.

Predbežné opatrenia tak s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu. Predbežné rozhodnutia predstavujú opatrenia, trvanie ktorých je obmedzené a môže byť kedykoľvek na návrh zrušené.

Pokiaľ ide o rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, táto vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení, pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie *Apis versus Slovenská republika* č. 39754/98 z 10. 1. 2000, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 dohovoru *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia).

Ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľkou namietané rozhodnutie krajského súdu nejaví známky zjavnej svojvôle, pretože jeho závery vychádzajú z logickej úvahy opierajúcej sa o dostatočné a náležité odôvodnenie, v dôsledku čoho ho možno považovať z hľadiska dodržania základných ústavnoprocených princípov za ústavne udržateľné.

Krajský súd v danom prípade v zmysle zásad upravených v § 212 OSP preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, pričom vec prerokoval bez nariadenia pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, a preto ho v nadväznosti na tento záver potvrdil.

Zákonná úprava postupu pri vydávaní predbežných opatrení vyžaduje, aby navrhovateľ splnil podmienky konania ustanovené Občianskym súdnym poriadkom (§ 74 a nasl.). V danom prípade podľa názoru ústavného súdu boli tieto zákonné limity ustanovené v § 74 a nasl. OSP rešpektované. Skutočnosť, že krajský súd sa stotožnil s názorom okresného súdu, nesignalizuje sama osebe možnosť porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy. Krajský súd si bol pritom vedomý, a to aj z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva, že ide o dočasnú úpravu pomerov účastníkov, čo mu umožňuje menej formalizovaný postup určený na dokazovanie a zisťovanie všetkých skutočností potrebných na vydanie rozhodnutia vo veci samej.

Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov. Navyše v prípade sťažovateľky nejde ani o prípad, v ktorom by krajský súd formalistickým postupom umožnil presadenie zrejmej nespravodlivosti.

Ústavný súd tak nezistil, že by relevancia námietok sťažovateľky smerujúcich proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v kontexte posúdenia možného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy umožnila dospieť k záveru, ktorý by odôvodňoval vyslovenie porušenia uvedených práv.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou orgán verejnej moci konajúci vo veci podľa príslušných procesných predpisov (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku, Trestného poriadku a Správneho poriadku) zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 41 ods. 4 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že tento orgán verejnej moci súčasne porušil ústavnoprosné princípy, resp. práva vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany príslušného orgánu verejnej moci súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07, IV. ÚS 236/2010).

Keďže ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť, po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť aj v zostávajúcej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2016